

Sygn. akt I ACa 1209/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Zbigniew Stefan Cendrowski (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Markiewicz

SO (del.) Joanna Zaporowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa M. (...)

sp. z o.o.

w W.

przeciwko T. G. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 23 kwietnia 2013 r. sygn. akt XVI GC 735/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) sp. z o.o. w W. na rzecz T. G. (1) kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 kwietnia 2012 r. powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego T. G. (1) kwoty 178.834,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty z dnia 26 czerwca 2012 roku (sygn. akt XVI GNc 333/12) wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Okręgowy w Warszawie, XVI Wydział Gospodarczy uwzględnił powództwo w całości.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 18 lipca 2012 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w oddalił powództwo i zasądził od (...) spółki z o.o. w W. na rzecz T. G. (2) kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Dnia 22 października 2008 r. powód oraz pozwany T. G. (1) zawarli umowę finansowania operacyjnego nr(...), przedmiotem której było przekazanie T. G. (1) przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. do używania i pobierania pożytków pojazdu marki M. (...). Tytułem zawartej umowy T. G. (1) zobowiązał się do uiszczania na rzecz powoda miesięcznych rat leasingowych w łącznej kwocie 3574 zł. netto przez okres 48 miesięcy.

Pismem z dnia 28 stycznia 2009 r. powód poinformował pozwanego o warunkach, których spełnienie umożliwi wyrażenie przez powoda zgody na dokonanie cesji praw i obowiązków wynikających z umowy nr (...) na S. Ł. (1).

Dnia 29 stycznia 2009 r. pomiędzy T. G. (1) działającym pod firma (...) działającym pod firma (...) została zawarta umowa w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi na podstawie której S. Ł. (1) zobowiązał się wstąpić w miejsce T. G. (1) w prawa i obowiązki wynikające z umowy finansowania operacyjnego nr (...). Przejmującemu został wydany pojazd marki M. (...).

Dnia 9 marca 2009 r., pełnomocnik T. G. (1) dokonał zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oszustwa na szkodę T. G. (1).

Dnia 10 marca 2009 r. J. S., pełnomocnik (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. złożył na Komendzie Miejskiej Policji w G. zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa na szkodę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W..

Postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 18 sierpnia 2010 r. (sygn. akt 2 Ds. 1753/10/Sp(c)) śledztwo przeciwko S. Ł. (1) o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. zostało zawieszono.

Pismem z dnia 8 kwietnia 2009 r., doręczonym pozwanemu dnia 10 kwietnia 2009 roku powód oświadczył, iż rozwiązuje umowę nr (...) w trybie natychmiastowym i wezwał T. G. (1) do zwrotu pojazdu M. (...) w nieprzekraczalnym terminie 4 dni.

Na gruncie powyższego stanu faktycznego Sąd Okręgowy dokonał następujących ustaleń.

Powództwo zasługiwało na oddaleniu.

Przywołując treść art. 709¹ k.c., 709¹⁵ k.c., 118 k.c., 120 § 1 k.c. Sąd uznał, że zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną jest uzasadniony.

W ocenie Sądu stosunek prawny łączący powoda z pozwanym, w związku z którym pozostaje roszczenie powoda to umowa leasingu, regulowana przez przepisy art. 709¹ – 709¹⁸ k.c. Za powyższą kwalifikacją przemawia treść § 1 ust. 2 Ogólnych Warunków Umowy Finansowania Operacyjnego, które mają zastosowanie do umowy nr (...) z dnia 22 sierpnia 2007 r. zawartej przez strony, określająca obowiązki stron zawartej umowy. Ponadto za kwalifikacją łączącego strony stosunku prawnego jako umowy leasingu przemawia także odesłanie zawarte w § 18 ust. 7 Ogólnych Warunków Umowy Finansowania Operacyjnego, nakazujące stosowanie w sprawach nieuregulowanych przepisów Kodeksu Cywilnego, a w szczególności jego części dotyczącej umowy leasingu.

Odnośnie do terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę nieuiszczonych rat leasingowych, które jest przedmiotem niniejszego postępowania Sąd zauważył, iż przepisy części szczególnej dotyczące umowy leasingu nie zawierają odrębnego uregulowania tego terminu. W ocenie Sądu zastosowanie w sprawie znajdowały przepisy ogólne z art. 118 k.c., a konkretnie 3 letni termin przedawnienia w przypadku roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Powód jest bowiem przedsiębiorcą który w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej zajmuje się także leasingiem finansowym i w ramach tej właśnie działalności zawarł z pozwanym umowę z dnia 22 sierpnia 2007 r., w związku z którą pozostaje dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie.

W ocenie Sądu termin przedawnienia rozpoczął bieg dnia 10 kwietnia 2009 r., kiedy to pozwanemu zostało doręczone wypowiedzenie ze skutkiem natychmiastowym zawartej umowy. W tej bowiem chwili wymagalne stało się roszczenie powoda o zapłatę wszystkich pozostałych niezapłaconych rat, o którym mowa w powołanym powyżej art. 70915 k.c. Ponadto w przedmiotowej sprawie o powstaniu w chwili wypowiedzenia umowy leasingu wymagalnego roszczenia o zapłatę nieuiszczonych rat leasingowych przesądzają także postanowienia § 15 ust. 1 pkt 3 powoływanych wcześniej Ogólnych Warunków Umowy Finansowania Operacyjnego. Zgodnie bowiem z jego treścią, już w przypadku wypowiedzenia umowy przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., przysługuje tej spółce względem pozwanego roszczenie o zapłatę tzw. Wartości Rozliczeniowej. Wartość ta zaś według definicji zawartej w § 15 ust. 2 w istocie odpowiada wartości nieuiszczonych rat leasingowych. Tym samym niezależnie od okoliczności, iż w treści wypowiedzenia umowy doręczonego pozwanemu dnia 10 kwietnia 2009 r. było zawarte jedynie żądanie zwrotu przekazanego w ramach umowy pojazdu marki M. (...), należało uznać, że z chwilą doręczenia tego oświadczenia woli umowa została skutecznie wypowiedziana, a na podstawie jej postanowień, po stronie powoda powstało wymagalne roszczenie o zapłatę wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat. Skutkiem tego, rozpoczął się również bieg terminu przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia.

W ocenie Sądu, skoro bieg terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie rozpoczął się dnia 10 kwietnia 2009 r., to należało uznać, iż upłynął nieprzerwany z dniem 10 kwietnia 2012 r.. W efekcie należało uznać zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego za skuteczny, gdyż w chwili wniesienia powództwa w niniejszej sprawie dnia 16 kwietnia 2012 r. roszczenie dochodzone przez powoda było już przedawnione.

Sąd uznał ponadto, że bezzasadne są twierdzenia pozwanego, iż w chwili wytoczenia powództwa po jego stronie - skutkiem zawartej dnia 29 stycznia 2009 r. umowy cesji - nie istniało zobowiązanie z tytułu zawartej umowy leasingu. Umowa z dnia 29 stycznia 2009 r. pomiędzy pozwanym a S. Ł. (1) nie została bowiem w ocenie Sądu ważnie zawarta, gdyż nie spełniono wymogu uzyskania pisemnej zgody powoda na nią, stawianego przez art. 522 k.c. W ocenie Sądu, nie można przyjąć, że dokument z dnia 28 stycznia 2009 r. sporządzony przez pracownika powoda a zawierający warunki od których powód uzależnia wyrażenie zgody na dokonanie cesji, stanowi zgodę na jej dokonanie pod warunkiem zawieszającym; w rzeczywistości ma on charakter jedynie informacyjny.

Odnosnie zarzutu podniesionego przez powoda, że uwzględnienie zarzutu przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia stanowiłoby naruszenie zasad współzycia społecznego i byłoby sprzeczne z art. 5 k.c. uznając, iż jest on bezzasadny. Sąd wskazał na jedynie wyjątkową możliwość powoływania się na art. 5 k.c. i każdorazowo, przy rozpatrywaniu możliwości jego zastosowania należy brać pod uwagę charakter dochodzonego roszczenia, przyczyny opóźnienia skutkujące przedawnieniem i uwzględnić jego nie nadmierność.

Sąd zauważył, że istotnie opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest - pomiędzy upływem terminu przedawnienia, a wniesieniem powództwa jest odstęp jedynie 6 dni - lecz pozostałe okoliczności nie pozwalają na uznanie, iż pozwany, którego roszczenie uległo przedawnieniu zasługuje na szczególną ochronę. Jest on bowiem przedsiębiorcą trudniącym się czynnościami z których wynika dochodzone pozwem roszczenie, toteż należy oczekiwać od niego większej dbałości o własne interesy a w tym znajomości prawa przynajmniej w zakresie koniecznym do skutecznego dochodzenia roszczeń związanych z jego działalnością. Ponadto skutek w postaci upływu terminu przedawnienia jest efektem wyłącznie działań powoda, który bez powodu oczekiwał na rozwój postępowania karnego prowadzonego przez prokuraturę.

W związku z powyższym, wobec skutecznie podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia, Sąd oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego poprzez błędne zastosowanie i wykładnię, głównie w zakresie uznania roszczenia powodowej spółki za przedawnione oraz naruszenie zasad współzycia społecznego;

2. naruszenie prawa procesowego poprzez pominięcie istotnych faktów, zgromadzonych dowodów oraz uwzględnienie okoliczności faktycznych i specyfiki zwartej między stronami umowy oraz okoliczności dotyczących postępowania karnego toczącego się równoległe do postępowania cywilnego oraz nie oparcie wyroku na istotnych w sprawie okolicznościach i twierdzeniach powódki oraz stanowiska pozwanego w zakresie wstrzymania postępowania windykacyjnego związanego z nota księgową, a jedynie przyznanie wbrew treści art. 120 k.c. i art. 5 k.c. oraz art. 709 15 k.c., że roszczenie powodowej spółki uległo przedawnieniu;

3. dokonanie niewłaściwej subsumpcji okoliczności faktycznych i przepisów prawa stanowiących podstawę wydanego w sprawie wyroku.

Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację, pozwany wniósł o oddalenie apelacji powódki w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego mogących mieć znaczenie dla oceny prawidłowości ustaleń faktycznych, jako że jedynie prawidłowo ustalony stan faktyczny może stanowić podstawę oceny prawnej.

Skarżący przedstawia zarzut naruszenia prawa procesowego – nie wskazując, jakie przepisy tegoż prawa zostały przez Sąd Okręgowy naruszone. Nie wskazał też, jakie „istotne fakty” zostały pominięte, jakie „zgromadzone dowody” nie zostały uwzględnione.

Tak przedstawiony zarzut uchyla się spod kontroli instancyjnej Sądu Apelacyjnego.

Analiza treści uzasadnienia apelacji nie wyjaśnia w dalszym ciągu, czy i w jaki sposób został naruszony przepis art. 233 k.p.c. – skarżący wskazuje natomiast na dowody i okoliczności dotyczące zachowania się pozwanego w płaszczyźnie oceny spełnienia przesłanek z art. 5 k.c. Do tego zarzutu odniesie się Sąd Apelacyjny w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Apelacyjny, odnosząc się natomiast do oceny dowodów i ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy – ocenę tę i ustalenia uznaje za uzasadnione i przyjmuje je za własne. Wynikają one z niekwestionowanych przez strony dowodów w postaci dokumentów.

Sąd Apelacyjny uzupełnia jedynie ustalenia i ocenę prawną w następującym zakresie: - co do przejęcia długu – to brak jest podstaw do oceny, że leasingodawca wyraził na nie zgodę.

Jest to jedynie twierdzenie pozwanego, któremu druga strona zaprzecza. Należy w takiej sytuacji odnieść się do okoliczności faktycznych towarzyszących zawieranej umowie, mających znaczenie dla oceny zamiaru stron (art. 65 § 1 i § 2 k.c.).

Analiza treści pism wymienionych przez strony upoważnia do oceny, iż strona powodowa nie wyraziła zgody na zawarcie stosownej umowy z osobą trzecią (art. 519 § 2 pkt 2 k.c.). Świadczą o tym pisma kierowane do pozwanego S. Ł. (k. 121 akt, 75 akt - pismo z 19 stycznia 2009 r., k. 76 akt – pismo z 28 stycznia 2009 r. oraz k. 78, 79 i 80 akt).

Z pism tych wynika, że strona powodowa uzależniła wyrażenie zgody na umowę od spełnienia określonych warunków. Ponieważ warunki te nie zostały spełnione, powódka zgody takiej nie wyraziła (karta 81 akt).

Sąd Apelacyjny wskazuje również, że umowa stron została skutecznie wypowiedziana przez powódkę pismem z 8 kwietnia 2009 r. (k. 12 akt) doręczonym pozwanemu 10 kwietnia 2009 r. (k. 13 akt). Oznacza to m. in. że utrata pojazdu nie mogła prowadzić do wygaśnięcia umowy, która wcześniej została skutecznie rozwiązana. Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisu art. 120 k.c. w zw. z art. 709¹⁵ k.c.

Zgodnie z treścią przepisu art. 709¹⁵ k.c. – w razie wypowiedzenia umowy, jak to miało miejsce w sprawie niniejszej, finansujący może żądać natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszych o korzyści jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu.

Roszczenie leasingodawcy staje się zatem wymagalne następnego dnia po skutecznym wypowiedzeniu umowy leasingu (vide m. in. wyrok SN z 9 września 2010 r. – I CSK 641/09, wyrok SA w Warszawie z 13 grudnia 2010 r. – VI ACa 976/12).

Zarzut przedawnienia jest zatem uzasadniony, jak trafnie ocenił to Sąd Okręgowy.

Pozbawiony jest też podstaw zarzut naruszenia przepisu art. 5 k.c.

Odnosząc się w tym miejscu do uzasadnienia apelacji wskazującego na zachowanie się pozwanego – Sąd Apelacyjny nie podzielił oceny, że pozwany doprowadził do przedłużenia „kwestii związanej z umową leasingu” (strona 4 uzasadnienia apelacji).

Uzasadnieniem tej tezy skarżącego ma być pismo pełnomocnika pozwanego z 10 kwietnia 2009 r. (k. 54 akt), jak też pismo z 24 marca

2011 r. (k. 175 akt). Z pism tych wynika jedynie informacja o toczącym się postępowaniu karnym i wniosek o wstrzymanie czynności windykacyjnych. Nie jest to ani uznanie długu, ani też czynność, której można przypisać intencję postępowania zmierzającego do uniknięcia zapłaty.

Strona powodowa miała wiedzę co do toczącego się postępowania karnego i mogła podejmować czynności, jakie uznawała za uzasadnione jako zmierzające do realizacji jej uprawnień wynikających z mocy leasingu.

Nie zachodzą zatem szczególne, wyjątkowe okoliczności mogące uzasadnić ocenę, że podniesienie zarzutu przedawnienia jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (vide wyrok SN z 11 kwietnia 2013 r. – II CSK 438/12).

Stwierdzenie, że pozwany nadużywa swojego prawa wymagałoby ustalenia i przedstawienia przez powoda okoliczności, które pozostają w sprzeczności z normami moralnymi wymagającymi ich przestrzegania. Informacja pozwanego o toczącym się procesie karnym i wniosek o wstrzymanie windykacji nie uzasadnia takiej oceny postępowania pozwanego.

Z tych wszystkich względów orzeczono zgodnie z art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono stosowanie do rozrządzenia, zgodnie z treścią art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...).

af